

УДК 342.09(477)

Максим ЖУКОВСЬКИЙ

Київський університет
інтелектуальної власності і права,
аспірант,

e-mail: mzukovskij427@gmail.com,

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0007-2963-214X>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

<http://doi.org/10.23939/law2024.41.091>

© Жуковський М., 2024

У статті досліджено правове регулювання розрахункових операцій у банківській сфері України. Сучасний стан економіки та її фінансових складових у той час, коли наша держава зазнає агресивного воєнного нападу з боку російської федерації та запровадила у зв'язку з цим воєнний стан, зумовлює потребу прискіпливого ставлення до окремих галузей і сфер життєдіяльності суспільства. У цьому контексті банківська сфера та відповідні розрахункові послуги, які надають банки, потребують особливого ставлення з боку органів влади, зокрема належного правового регулювання, а в певних випадках його удосконалення.

Крім того, як надзвичайно динамічна галузь фінансової діяльності, банківська сфера потребує постійного наукового аналізу та пошуку оптимальних й ефективних напрямів діяльності у цій царині.

Звернуто увагу на те, що в Україні створено відповідну законодавчу основу, яка дає змогу забезпечувати належну діяльність банківської системи. Водночас підкреслено, що упродовж останніх років законодавча база у цій сфері зазнала суттєвого оновлення та удосконалення. Формування законодавства у банківській сфері спрямоване передусім на вирішення проблем, що виникають в цій царині та пов'язані з нестабільністю економіки держави, спричиненої війною російської федерації проти України, а також, що доволі важливо, адаптацією законодавства нашої держави до законодавства ЄС. Водночас вагомим аспектом, у контексті покращення діяльності банків як сфери, що відіграє ключову роль у розвитку економіки держави, є використання сучасних інформаційних технологій, які дадуть банківській системі України змогу інтегруватись у світовий фінансовий простір та поліпшити якість розрахункових операцій. Однак у цьому аспекті зростає потреба врахування безпекових питань, що також пов'язані з удосконаленням нормативно-правової бази, яка охоплює цю проблематику.

Ключові слова: банки; банківська сфера; розрахункові відносини; розрахункові операції; інтернет-послуги; дистанційне обслуговування клієнтів; правове регулювання.

Постановка проблеми. Сучасний стан економіки України та її фінансових складових під час агресивного воєнного нападу російської федерації та запровадження у зв'язку з цим воєнного стану в країні зумовлює потребу прискіпливого ставлення до окремих галузей і сфер життєдіяльності суспільства. У цьому контексті банківська сфера та відповідні розрахункові послуги, які надають

банки, потребують особливого ставлення публічних органів влади, зокрема забезпечення належного правового регулювання, а в певних випадках – його удосконалення.

Крім того, як надзвичайно динамічна галузь фінансової діяльності, банківська сфера потребує постійного наукового аналізу та пошуку оптимальних й ефективних напрямів діяльності у цій царині.

Аналіз дослідження проблеми. Питання, що так чи інакше торкаються діяльності банків, максимального використання їх потенціалу, раціонального правового забезпечення банківської сфери нормативно-правовою основою, налагодження стійкої системи банківських послуг, а також інших аспектів діяльності банківського сектору, були предметом наукового дослідження низки вітчизняних вчених, з-поміж яких варто назвати В. Б. Авер'янова, І. А. Безклубого, А. І. Берлача, В. Т. Білоуса, Н. П. Бортник, Л. К. Воронову, С. С. Єсімова, Є. В. Карманова, Н. М. Ковалко, Т. О. Коломоєць, Т. А. Латковську, Н. А. Литвин, Т. О. Мацелик, О. А. Музику-Стефанчук, Ю. С. Назара, А. О. Селіванова, О. В. Тильчик, І. Ю. Хомишин, Т. М. Ямненко та багатьох інших.

Мета статті полягає у тому, щоб на основі аналізу чинної нормативної бази з'ясувати зміст, сутність та стан правового регулювання розрахункових операцій у банківській сфері України.

Виклад основного матеріалу. Передусім важливо зазначити, що економіка будь-якої держави потребує сильного і стабільного фінансового підґрунтя для того, аби забезпечити її планомірне зростання та розвиток. У цьому контексті завжди виникає питання про функціонування відповідної банківської системи, здатної забезпечити надання таких фінансових послуг, які сприятимуть стабільному розвитку усіх сфер економіки, держави і суспільства, а також добробуту населення.

Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 7 грудня 2000 року № 2121-III, визначаючи “структуру банківської системи, економічні, організаційні і правові засади створення, діяльності, реорганізації і ліквідації банків”, поставив за мету створити “правове забезпечення захисту законних інтересів вкладників та інших клієнтів банків, сталого розвитку і стабільності банківської системи, а також створення сприятливих умов для розвитку економіки України і належного конкурентного середовища на фінансовому ринку” [1].

Варто зауважити, що у вказаному вище Законі банк визначено як юридичну особу, “яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги” [1].

Як зазначають, Д. І. Дідківська та В. М. Панькевич, в Україні банківська діяльність сучасних банків ґрунтується насамперед на здійсненні банківських операцій щодо надання кредитів, залучення депозитів і виконання розрахункових операцій власних клієнтів. Основними принципами діяльності банків є принципи законності, нормотворчості, незалежності, економічної самостійності, спеціальної правоздатності, дотримання банківської таємниці. Сьогодні вітчизняна банківська система не повністю відповідає міжнародним стандартам. Важливими передумовами наближення її до рівня європейських держав є подальший розвиток та вдосконалення банківського законодавства [2, с. 290].

На думку законодавця, банківську діяльність необхідно розуміти як “залучення у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб” [1].

Дослідники банківської діяльності як об'єкта адміністративно-правового регулювання Н. П. Бортник та С. С. Єсімов вважають, що банки в законодавстві розглядаються як різновид кредитних організацій. Вчені зауважують, що визначення кредитної організації в Законі України “Про банки і банківську діяльність” дає підстави зробити висновок, що кредитна організація відрізняється від інших комерційних організацій наявністю права здійснювати передбачені законом банківські операції, що виникає на основі спеціального дозволу (ліцензії) Національного банку. А

банки відрізняються від інших кредитних організацій наявністю права здійснювати низку зазначених вище ключових банківських операцій у сукупності та щодо будь-яких осіб, що дає можливість кредитувати економічних агентів за рахунок залучених коштів і здійснювати грошові розрахунки [3, с. 176].

Відтак, у контексті нашого дослідження варто звернути увагу на види діяльності банку, які визначені ст. 47 Закону України “Про банки і банківську діяльність” від 7 грудня 2000 року № 2121-III. Згідно з нормами цієї статті “банк має право надавати банківські та інші фінансові послуги (крім страхування), а також здійснювати іншу діяльність, визначену в цій статті, як у національній, так і в іноземній валюті.

Банк має право здійснювати банківську діяльність на підставі банківської ліцензії шляхом надання банківських послуг. Банк здійснює професійну діяльність на ринках капіталу на підставі ліцензії, що видається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку” [1].

Окрім того, необхідно зазначити, що законодавець встановив перелік банківських послуг, якими є:

“1) залучення коштів та банківських металів, що підлягають поверненню, від необмеженого кола осіб;

2) відкриття та ведення поточних (розрахункових, кореспондентських) рахунків клієнтів, у тому числі у банківських металах, та рахунків умовного зберігання (ескроу);

3) надання коштів та банківських металів у кредит за рахунок залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від власного імені, на власних умовах та на власний ризик” [1]. Важливо, що “банківські послуги дозволяється надавати виключно банку” [1].

На думку Л. Панової, банківські послуги як об’єкт цивільно-правового регулювання являють собою вид суспільних відносин, економічна сутність яких полягає в наданні професійних послуг банком клієнту. Правовою формою відповідних відносин можуть бути зобов’язання про надання послуг. Об’єктами цивільно-правових зобов’язань, що регулюють економічні відносини з надання послуг, можуть бути професійні послуги банку [4, с. 57].

Варто вказати і на те, що банк надає низку фінансових послуг. Відповідно до Закону України “Про фінансові послуги та фінансові компанії” від 14 грудня 2021 року № 1953-IX, фінансовою послугою визнається “операція або декілька операцій, пов’язаних однією правовою метою, з фінансовими засобами, що здійснюються в інтересах інших осіб, ніж надавач такої фінансової послуги, а також послуги, прямо визначені спеціальними законами як фінансові послуги” [5].

Отож, “банк має право надавати також такі фінансові послуги: 1) фінансовий лізинг; 2) факторинг; 3) надання гарантій; 4) торгівля валютними цінностями; 5) фінансові послуги, що надаються в межах професійної діяльності на ринках капіталу, передбачених частиною другою статті 41 Закону України “Про ринки капіталу та організовані товарні ринки”; 6) фінансові платіжні послуги” [1].

Досліджуючи проблеми правового регулювання здійснення банківських операцій в Україні, В. Н. Алієва та С. В. Форостяна висновують, що банківські операції можна класифікувати на такі види: 1) операції банків із формування власного капіталу; 2) операції банків із залучення коштів; 3) кредитні операції (бланкові кредити, кредити під заставу цінних паперів, іпотечний кредит, споживчий кредит, лізинговий кредит тощо); 4) розрахункові операції (відкриття рахунків у банках, безготівкові розрахунки, розрахунки із застосуванням платіжних доручень, платіжних вимог-доручень, розрахункових чеків, розрахунки платіжними вимогами, акредитивами, розрахунки за допомогою систем дистанційного обслуговування); 5) операції банків із готівкою; 6) операції банків із векселями; 7) валютні операції банків; 8) нетипові банківські операції (банківські гарантії та поруки, факторингові послуги банків, трастові послуги банків, посередницькі, консультаційні та інформаційні послуги, операції банків із дорогоцінними металами) [6, с. 116].

У контексті нашого дослідження варто звернути увагу на безготівкові розрахункові операції, які здійснюються у банківській сфері. Необхідно зауважити, що така діяльність регулюється низкою

нормативно-правових актів, з-поміж яких вагоме значення мають: Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV [7], Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV [8], Закони України “Про Національний банк України” [9], “Про банки і банківську діяльність” [1], “Про платіжні послуги” [10], “Про фінансові послуги та фінансові компанії” [5], а також низка інших.

У фінансово-економічному словнику під розрахунками розуміють “форму грошового обігу, пов’язану з оплатою матеріальних, цінностей, послуг і виконання робіт, а також із перерозподілом коштів через бюджетну та кредитну системи” [11, с. 659]. Натомість форму безготівкових розрахунків автори словника визначають як “порядок безготівкових розрахунків, властивий певному виду розрахункових документів – платіжному дорученню, платіжній вимозі-дорученню, чекові, акредитиву, векселю. Форма безготівкових розрахунків відповідає назві розрахункового документа, котрий використовують у ній” [11, с. 791].

На думку Г. Ф. Фоміна, банківські операції щодо розрахунків юридичних та фізичних осіб становлять першооснову функціонування будь-якого комерційного банку та є визначальними з погляду перспектив розвитку банку. Саме з цих операцій починається взаємодія і співпраця банку зі своїми клієнтами. Отже, від того, наскільки якісно та ефективно банк може обслуговувати платіжний обіг клієнтури, залежатиме прийняття відповідних рішень щодо подальшої роботи у сфері кредитних, інвестиційних, валютних та інших операцій, які може запропонувати банк [12, с. 174].

Вчений підкреслює, що розрахункові відносини виникають між фізичними та юридичними особами в результаті здійснення дій, спрямованих на здійснення платежу за передане майно, виконані роботи, надані послуги. Розрахункові відносини поділяють на готівкові, коли грошові кошти безпосередньо передаються від платника отримувачу, та безготівкові, коли грошові кошти перераховуються за рахунками за допомогою розрахункових документів в електронному або паперовому вигляді [12, с. 175–176].

Доволі слушно висловлюються Н. Й. Радіонова та В. В. Терещук, які звертають увагу на те, що розвиток комп’ютерних технологій зумовлює й дедалі більше поширення дистанційного обслуговування банками своїх клієнтів. Таке дистанційне обслуговування може здійснюватися за допомогою систем “клієнт – банк”, “клієнт – інтернет – банк”, “телефонний банкінг” тощо.

Спосіб дистанційного надання послуг клієнтам у сфері банківського обслуговування перетворився на цілком самостійну форму ведення бізнесу [13].

Вчені зауважують, що інтернет-банкінг являє собою програмний комплекс, що дає змогу клієнту отримувати інформаційні послуги та здійснювати активні транзакції на власному рахунку через канали мережі Інтернет. Отже, банк забезпечує базову інвестицію у налаштування, підключення до системи банківських розрахунків програмного комплексу, втім, позбавляється додаткових витрат, необхідних для підтримки дієздатності стаціонарного офісу. А клієнт отримує численні переваги у вигляді мобільності та самостійності користування банківськими послугами, повного контролю за власним рахунком, можливості вільно планувати свій час. Дистанційне обслуговування може здійснюватися за допомогою систем “клієнт – банк”, “клієнт – інтернет – банк”, “телефонний банкінг”. Ці системи на підставі дистанційних розпоряджень клієнта можуть виконувати функції надання інформаційних послуг згідно з переліком, зазначеним у договорі між банком і клієнтом, здійснення операцій за рахунком клієнта [13].

Сьогодні безготівкові розрахунки являють собою юридичну форму реалізації компенсального еквівалента, що набуває вигляду грошового зобов’язання в договорах з передавання майна, виконання робіт, надання послуг. Сучасні традиції інформаційного суспільства, які сформувалися в Україні, зумовили ускладнення наявних і появу нових видів безготівкових розрахунків, в яких використано останні технологічні розробки людства.

Найпоширенішою формою безготівкових розрахунків сьогодні є банківські платіжні картки. Такий специфічний вид розрахунків став популярним, оскільки повністю відповідає вимогам сучасних технологій, забезпечує належний захист переказу грошових коштів, є доволі зручним та ефективним інструментом для оплати товарів і послуг із використанням електронних платіжних засобів [14, с. 60].

Як вважає С. В. Глібко, на сучасному етапі розвитку банківських послуг як в Україні, так і у світі загалом, привертає така сфера, як інтернет-банкінг, система електронних платежів, а також здійснення інших видів діяльності банками із залученням електронних інформаційних засобів. Серед найближчих до цієї сфери належить функція НБУ щодо визначення напрямів розвитку сучасних електронних банківських технологій, створення та забезпечення безперервного, надійного та ефективного функціонування, розвитку створених НБУ платіжних та облікових систем, контроль за створенням платіжних інструментів, систем автоматизації банківської діяльності та засобів захисту банківської інформації (п. 7 ч. 1 ст. 7 Закону України “Про НБУ”).

Донедавна під час переказів коштів, які здійснювали фізичні особи, значна кількість основних пріоритетів та переваг, які надає сучасна банківська діяльність, не мали чіткої правової форми або не відповідали правовим інститутам, або призводили до порушень інтересів клієнтів банків. Останнім часом законодавство України поступово змінюється для регулювання інформаційної та кібербезпеки банківської діяльності, зокрема під час здійснення розрахункових операцій [15, с. 19–20].

Розглядаючи питання відповідальності сторін за договором банківського рахунку, О. О. Рудюк підкреслює, що за порушення у сфері розрахункових правовідносин законодавець передбачає юридичну відповідальність у вигляді фінансових, адміністративних чи цивільно-правових санкцій [16, с. 82].

Висновки. Отже, підсумовуючи викладене вище, можемо констатувати, що в Україні створено відповідну законодавчу основу, яка дає змогу забезпечувати належну діяльність банківської системи. Водночас, варто підкреслити, що упродовж останніх років законодавча база у цій сфері зазнала істотного оновлення та удосконалення.

Передусім, формування законодавства у банківській сфері спрямоване на вирішення проблем, що виникають у цій царині та пов’язані з нестабільністю економіки держави, спричиненої війною російської федерації проти України, а також, що доволі важливо, адаптацією законодавства нашої держави до законодавства ЄС.

Водночас вагомим аспектом у контексті покращення діяльності банків як сфери, що відіграє ключову роль у розвитку економіки держави, є використання сучасних інформаційних технологій, які дають змогу банківській системі України інтегруватись у світовий фінансовий простір та поліпшити якість розрахункових операцій. Однак у цьому аспекті зростає потреба врахування безпекових питань, що також пов’язані із удосконаленням нормативно-правової бази, яка охоплює цю проблематику.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 5–6. Ст. 30.
2. Дідківська Д. І., Панькевич В. М. Правове регулювання банківської діяльності: зарубіжний досвід. *Приазовський економічний вісник*. 2017. Вип. 5(05). С. 290–293.
3. Бортник Н. П., Єсімов С. С. Банківська діяльність як об’єкт адміністративно-правового регулювання. *Наше право*. 2019. № 1. С. 175–182.
4. Панова Л. Банківський рахунок як ключова ознака банківських операцій. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 3. С. 57–62.
5. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закону України від 14 грудня 2021 року № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20/print>
6. Алієва В. Н., Форостяна С. В. Проблеми правового регулювання здійснення банківських операцій в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2014. Вип. 24. Т. 2. С. 114–116.
7. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.

8. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18–22. Ст. 144.
9. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 року № 679-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 29. Ст. 238.
10. Про платіжні послуги: Закон України від 30 червня 2021 року № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
11. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Фінансово-економічний словник. 3-тє вид., доп. та перероб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. 844 с.
12. Фомін Г. Ф. Правове регулювання банківських розрахунків. *Вісник Харківського університету внутрішніх справ*. 2009. Вип. 44. С. 174–180.
13. Радіонова Н. Й., Терещук В. В. Розрахункові операції за допомогою дистанційних банківських послуг: переваги та недоліки. *Ефективна економіка*. 2016. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_2_20.
14. Гелецька І. О., Маркевич Р. М. Цивільно-правове регулювання безготівкових розрахунків з використанням банківських карток. Do desenvolvimento mundial como resultado de realizações em ciência e investigação científica. 9 de outubro de 2020. Vol.4. Lisboa, Portugal. P. 60–62.
15. Глібко С. В. Правові питання забезпечення безпеки здійснення розрахункових операцій банками. *Розвиток підприємництва в Україні: безпека здійснення господарської діяльності: зб. наук. пр. за підсумками круглого столу* (м. Харків, 14 грудня 2018 року). Харків: Право, 2018. С. 19–29.
16. Рудюк О. О. Відповідальність сторін за договором банківського рахунку. *Інформація і право*. 2016. № 3 (18). С. 82–91.

REFERENCES

1. *Pro banky i bankivsku diialnist* (2000, Desember, 7). No. 2121-III [On banks and banking activity]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2001. No. 5–6. St. 30 [In Ukrainian].
2. Didkivska D. I., Pankevych V. M. (2017). *Pravove rehuliuвання bankivskoi diialnosti: zarubizhnyi dosvid* [Legal regulation of banking activity: foreign experience.] *Pryazovskyi ekonomichnyi visnyk*. Vyp. 5(05). Pp. 290–293 [In Ukrainian].
3. Bortnyk N. P., Yesimov S. S. (2019). *Bankivska diialnist yak ob'ekt administratyvno-pravovoho rehuliuвання* [Banking activity as an object of administrative and legal regulation] *Nashe pravo*. No. 1. Pp. 175–182 [In Ukrainian].
4. Panova L. (2019). *Bankivskiyi rakhunok yak kliuchova oznaka bankivskykh operatsii* [Bank account as a key feature of banking operations.] *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. No. 3. S. 57–62 [In Ukrainian].
5. *Pro finansovi posluhy ta finansovi kompanii* (2021, Desember, 14). [On financial services and financial companies: Law of Ukraine] No. 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20/print> [In Ukrainian].
6. Aliieva V. N., Forostiana S. V. (2014). *Problemy pravovoho rehuliuвання zdiisnennia bankivskykh operatsii v Ukraini* [Problems of legal regulation of banking operations in Ukraine] *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Serii Pravo*. 2014. Vyp. 24. T. 2. Pp. 114–116 [In Ukrainian].
7. *Tsyvilnyi kodeks Ukrainy* (2003, January, 16). [Civil Code of Ukraine dated January] No. 435-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2003. No. 40–44. St. 356 [In Ukrainian].
8. *Hospodarskyi kodeks Ukrainy* (2003, January, 16). [Economic Code of Ukraine] No. 436-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. No. 18, 19–20, No. 21–22. St. 144 [In Ukrainian].
9. *Pro Natsionalnyi bank Ukrainy* (1999, May, 20). [About the National Bank of Ukraine: Law of Ukraine] No. 679-XIV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. No. 29. St. 238 [In Ukrainian].
10. *Pro platizhni posluhy* (2021, June, 30). [On payment services: Law of Ukraine] No. 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> [In Ukrainian].
11. Zahorodnii A. H., Vozniuk H. L. (2009). *Finansovo-ekonomichni slovnyk*. 3-tie vyd., dop. ta pererob. [Financial and economic dictionary]. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki, 2011. 844 p. [In Ukrainian].
12. Fomin H. F. (2009). *Pravove rehuliuвання bankivskykh rozrakhunkiv* [Legal regulation of bank settlements]. *Visnyk Kharkivskoho universytetu vnutrishnikh sprav*. Vyp. 44. Pp. 174–180 [In Ukrainian].
13. Radionova N. Y., Tereshchuk V. V. (2016). *Rozrakhunkovi operatsii za dopomohoiu dystantsiinykh bankivskykh posluh: perevahy ta nedoliky* [Settlement operations using remote banking services: advantages and disadvantages]. *Efektivna ekonomika*. 2016. No. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_2_20 [In Ukrainian].

14. Heletska I. O., Markevych R. M. (2020). *Tsyvylno-pravove rehuliuвання bezghotivkovykh rozrakhunkiv z vykorystanniam bankivskykh kartok* [Civil law regulation of cashless payments using bank cards]. *Do desenvolvimento mundial como resultado de realizações em ciência e investigação científica*. 9 de outubro de 2020. Vol.4. Lisboa, Portugal. Pp. 60–62 [In Ukrainian].

15. Hlibko S. V. (2018). *Pravovi pytannia zabezpechennia bezpeky zdiisnennia rozrakhunkovykh operatsii bankamy* [Legal issues of ensuring the security of settlement operations by banks.] *Rozvytok pidpriemnytstva v Ukraini: bezpeka zdiisnennia hospodarskoi diialnosti: zb. nauk. pr. za pidsumkamy kruhloho stolu* (m. Kharkiv, 14 hrudnia 2018 roku). Kharkiv: Pravo, Pp. 19–29 [In Ukrainian].

16. Rudiuk O. O. (2016). *Vidpovidalnist storin za dohovorom bankivskoho rakhunku* [Liability of the parties under the bank account agreement.]. *Informatsiia i pravo*. No. 3 (18). Pp. 82–91 [In Ukrainian].

Дата надходження: 19.02.2024 р.

Maksym ZHUKOVSKIY

Kyiv University of Intellectual Property and Law,
Postgraduate,

e-mail: mzukovskij427@gmail.com,

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0007-2963-214X>

LEGAL REGULATION OF SETTLEMENT OPERATIONS IN BANKING SPHERES OF UKRAINE

The article is devoted to the study of legal regulation of settlement operations in the banking sphere of Ukraine. The current state of the economy and its financial components, at a time when our state is under an aggressive military attack by the Russian Federation and the introduction of martial law in Ukraine in connection with this, necessitates a meticulous attitude to certain industries and spheres of society's life. In this context, the banking sphere and the corresponding settlement services provided by banks require special attention from the authorities, in particular through proper legal regulation, and in certain cases, its improvement.

Instead, as an extremely dynamic branch of financial activity, the banking sphere requires constant scientific analysis and the search for optimal and effective directions of activity in this area.

Attention was drawn to the fact that an appropriate legislative framework has been created in Ukraine, which allows ensuring the proper functioning of the banking system. At the same time, it was emphasized that in recent years the legislative framework in this area has undergone significant renewal and improvement. First of all, the formation of legislation in the banking sphere is aimed at solving the problems arising in this area and related to the instability of the state's economy caused by the war of the Russian Federation against Ukraine, as well as, what is quite important, the adaptation of the legislation of our state to the legislation of the EU. At the same time, an important aspect in the context of improving the activity of banks, as a sphere that plays a key role in the development of the state's economy, is the use of modern information technologies that allow the banking system of Ukraine to integrate into the global financial space and improve the quality of settlement operations. However, in this aspect, there is a growing need to take into account security issues, which are also related to the improvement of the legal framework covering this issue.

Key words: banks; banking sphere; settlement relations; settlement operations; Internet services; remote customer service; legal regulation.